

ศึกษาวิเคราะห์ สรุปสนธิสัญญามาร์ราเคช เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงงานที่มีการโฆษณาแล้วสำหรับคนตาบอด คนพิการทางการเห็น หรือคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์

นางสาวจรรยา สำอางค์
สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร

ภูมิหลังบริบทในประเทศไทย

คนตาบอด คนพิการล้วนแต่ขาดโอกาสในการเข้าถึงสวัสดิการและความสะดวก บุคคลที่ด้อยโอกาสมักจะขาดการได้รับความเป็นธรรมทางสังคมเป็นอย่างมาก เพราะผลกระทบทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ที่มีต่อชีวิตของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็นหรือความพิการ ภาคิผู้ทำสัญญาจะเน้นการไม่เลือกปฏิบัติให้มีความเท่าเทียมกันทางโอกาส มีความสามารถในการเข้าถึง และหลักการมีส่วนร่วมในสังคมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพที่ประกาศไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วย สิทธิของคนพิการการใส่ใจเรื่องที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อการพัฒนาของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น หรือมีความพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ ซึ่งจำกัดเสรีภาพในการแสดงออกของพวกเขา รวมถึงเสรีภาพในการแสวงหา ได้รับ และสื่อสารข้อมูลความคิดทุกประเภทบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกันกับบุคคลอื่นๆ รวมถึงการสื่อสารทุกรูปแบบที่เป็นทางเลือกของพวกเขาการได้ใช้สิทธิในการศึกษา เน้นถึงความคุ้มครองลิขสิทธิ์ ในฐานะที่เป็นสิ่งจูงใจหรือรางวัลตอบแทนให้ทุกคน

การตระหนักถึงอุปสรรคของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ ในการเข้าถึงงานที่มีการโฆษณาแล้วเพื่อบรรลุโอกาสที่เท่าเทียมกันในสังคม และความจำเป็นทั้งในการเพิ่มงานที่อยู่ในรูปแบบที่เข้าถึงได้อย่างเร่งด่วนและอาจได้รับการเสริมให้แข็งแกร่งขึ้นโดยกรอบกฎหมายที่ได้ปรับปรุงให้ดีขึ้นในระดับสากล

วัตถุประสงค์

๑. เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงสิ่งพิมพ์สำหรับคนตาบอด ผู้มีความบกพร่องทางการเห็น หรือคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์
๒. เพื่อหาแนวทางในการเข้าถึงสิ่งพิมพ์สำหรับคนตาบอด ผู้มีความบกพร่องทางการเห็น หรือคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์
๓. เพื่อหาข้อสรุปในการไม่เลือกปฏิบัติ หลักความเท่าเทียมกันทางโอกาส หลักความสามารถในการเข้าถึง

ผลกระทบของความตกลง/ข้อจำกัดความรับผิดชอบและข้อยกเว้นตามกฎหมายระดับชาติ

- ภาคิผู้นำสัญญาจะกำหนดข้อจำกัดความรับผิดชอบหรือข้อยกเว้นการละเมิดสิทธิในการทำซ้ำ สิทธิในการจำหน่าย และสิทธิในการทำให้ปรากฏต่อสาธารณชนตามที่บัญญัติไว้โดยสนธิสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์ขององค์กรทรัพย์สินทางปัญญาโลกในกฎหมายระดับชาติของตน เพื่อเอื้ออำนวยให้สามารถหารูปงานในรูปแบบที่เข้าถึงได้สำหรับผู้ได้รับประโยชน์ได้ง่าย ข้อจำกัดความรับผิดชอบหรือข้อยกเว้นที่ระบุไว้ในกฎหมายระดับชาติ ควรอนุญาตให้มีการเปลี่ยนแปลงที่จำเป็นเพื่อให้งานนั้นเข้าถึงงาน

- องค์กรที่ได้รับอนุญาตต้องได้รับความยินยอม โดยไม่ต้องได้รับอนุญาตจากผู้ถือสิทธิให้จัดทำสำเนาในรูปแบบที่เข้าถึงได้

- พันธกรณีเกี่ยวกับมาตรการทางเทคโนโลยี ภาคิผู้ทำสัญญาต้องใช้มาตรการที่เหมาะสมเท่าที่จำเป็นเพื่อให้แน่ใจว่า เมื่อภาคิผู้ทำสัญญากำหนดให้มีการให้การคุ้มครองทางกฎหมายที่เพียงพอและการเยียวยาทาง

กฎหมายที่มีประสิทธิผลต่อการหลีกเลี่ยงมาตรการทางเทคโนโลยีที่มีประสิทธิผล การคุ้มครองทางกฎหมายนี้จะต้องไม่กีดกันผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการใช้ข้อจำกัดและข้อยกเว้นที่ระบุไว้ในสิทธิสัญญาเป็นอย่างเต็มที่

- ความร่วมมือในการอำนวยความสะดวกให้แก่การแลกเปลี่ยนพหุภาคี ภาคีผู้ทำสัญญาจะพยายามส่งเสริมการแลกเปลี่ยนสำเนางานในรูปแบบที่เข้าถึงได้ข้ามพหุภาคีโดยสนับสนุนการแบ่งปันข้อมูลด้วยความสมัครใจเพื่อช่วยองค์กรที่ได้รับอนุญาตในการประสานระหว่างกัน

หลักทั่วไปเกี่ยวกับอนุวัติการ

- ภาคีผู้ทำสัญญาดำเนินการนำมาตรการที่จำเป็นมาใช้เพื่อรับรองการใช้สิทธิสัญญา
- ไม่ห้ามภาคีทำสัญญาอาจดำเนินการตามสิทธิและพันธกรณีภายใต้ระบบและแนวปฏิบัติทางกฎหมาย
- ภาคีผู้ทำสัญญาอาจดำเนินการตามสิทธิและพันธกรณีภายใต้สิทธิสัญญาโดยใช้ข้อจำกัดความรับผิดชอบหรือข้อยกเว้นเพื่อประโยชน์ของผู้ได้รับประโยชน์โดยเฉพาะ หรือใช้ร่วมกันภายใต้ระบบและแนวปฏิบัติทางกฎหมายของประเทศตน ซึ่งอาจรวมถึงการพิจารณาข้อกำหนดในด้านตุลาการ การบริหาร หรือกฎระเบียบเพื่อประโยชน์ของผู้ได้รับประโยชน์อันเกี่ยวกับแนวปฏิบัติ การติดต่อ หรือการใช้ที่เป็นธรรม เพื่อให้บรรลุความจำเป็นของพวกเขาซึ่งสอดคล้องกับสิทธิและพันธกรณีของภาคีผู้ทำสัญญาภายใต้อนุสัญญากรุงเบิร์น สนธิสัญญาระหว่างประเทศอื่นๆ

ประโยชน์ของการร่วมเป็นภาคีสันติสัญญามาร์ราเคช

๑. สำหรับคนพิการทุกประเภทความพิการ ได้รับรู้ เรียนรู้ และเป็นช่องทางให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร
๒. ได้รับสิทธิพิเศษ ในการเข้าถึงข้อมูล
๓. มีสิทธิได้รับรู้และเข้าใจเท่าเทียมกับคนอื่น
๔. ส่งเสริมโอกาสของคนพิการให้เข้าถึงสื่อพิมพ์ได้เหมือนคนทั่วไป
๕. เปลี่ยนแนวคิดของคนพิการจากเป็นภาระให้เป็นพลังทางสังคมได้มากขึ้น
๖. ได้รับการยกเว้นจากรัฐเป็นพิเศษ

ภาคต่างประเทศ ความสัมพันธ์ประเทศไทยกับประเทศในอาเซียน

ความสัมพันธ์ประเทศไทยกับประเทศจีน ประเทศจีนและกลุ่มประเทศอาเซียนมีสายเลือดดั้งญาติสนิท ความสัมพันธ์แห่งหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์ระหว่างสาธารณรัฐประชาชนจีนและกลุ่มประเทศอาเซียน ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับประเทศกลุ่มอาเซียนกำลังอยู่บนจุดเริ่มต้นแห่งประวัติศาสตร์หน้าใหม่ จีนให้ความสำคัญระดับสูงต่อสถานะอิทธิพลของประเทศอินโดนีเซียในกลุ่มประเทศอาเซียน ยินดีที่จะร่วมพยายามไปพร้อมกับกลุ่มประเทศอาเซียนทุกประเทศ เพื่อให้เราได้เป็นเพื่อนบ้านที่ดีด้วยกัน เป็นมิตรที่ดี เป็นหุ้นส่วนที่ดี มีแนวคิดที่จะถอยหรือก้าวไปเจริญรุ่งเรืองไปพร้อมกัน เคารพและพึ่งพิงไปด้วยกัน ร่วมมือกันสร้างประชาคมร่วมทุกข์ร่วมสุขไปด้วยกัน จีนกับอาเซียนที่อาจะแน่นแฟ้นยิ่งขึ้นเพื่อนำความเจริญมาสู่ประเทศไทย และประชาชนในภูมิภาคได้มากขึ้น

แนวทางการแสวงหาและดำเนินการพัฒนาระบบสังคมด้วยตนเอง เคารพแนวทางและแสวงหาการดำเนินงานของแต่ละฝ่าย จีนจึงยินดีที่จะเจรจาหรือและลงนามในสนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือฉันเพื่อนบ้านกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านกับประเทศไทย และส่งผลดีต่อประเทศไทยคือ

ประการที่หนึ่ง

ยึดมั่นในการรักษาความเชื่อมั่น ในการรักษาความเชื่อมั่นและความสามัคคี

ประการที่สอง

ยึดมั่นความร่วมมือเพื่อประสพผลสำเร็จร่วมกัน วางแผนประโยชน์เพื่อปวงชน จึงยินดีเปิดกว้างให้กับประเทศอาเซียนบนพื้นฐานของผลประโยชน์ที่เสมอภาคกัน จะพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น

ประการที่สาม

ยึดมั่นคอยให้ความช่วยเหลือกันเพื่อสร้างสันติภาพ ความสงบสุข และความอบอุ่นให้ประชาชน

ประการที่สี่

ยึดมั่นและกระชับความสัมพันธ์ทางใจให้แน่นแฟ้น “ไม้อ้อใหญ่เกิดแต่หน่อเล็ก” ต้องส่งเสริมการแลกเปลี่ยนมิตรภาพต่างๆ กลุ่มเยาวชน รัฐสภา องค์กรเอกชน องค์กรสังคมต่างๆ

ประการที่ห้า

ยึดมั่นแนวทางเปิดกว้างและเปิดใจยอมรับ ประชาชนในกลุ่มประเทศอาเซียนได้สร้างอารยธรรม อันรุ่งโรจน์งดงามหลากสีสัน และได้ผสมผสานพัฒนา

บทสรุปและการวิเคราะห์

สิทธิของรัฐภาคี รัฐภาคีสามารถทำซ้ำ แจกจ่ายหรือจำหน่าย รวมถึงเผยแพร่งานที่มีโฆษณาแล้ว (Published Work) ที่อยู่ในรูปแบบซึ่งทุกคนรวมถึงคนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์แก่คนตาบอด คนพิการทางการเห็น และผู้ที่มีความบกพร่องในการอ่าน โดยรัฐภาคีสามารถแลกเปลี่ยนงานดังกล่าวข้ามแดนกันได้ผ่านองค์กรที่ได้รับการรับรอง

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีมติให้ความเห็นชอบสนธิสัญญามาร์ราเคซ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงงานที่มีการโฆษณาแล้ว สำหรับคนตาบอด คนพิการทางการเห็น หรือคนพิการ ทางสื่อสิ่งพิมพ์ด้วยคะแนน ๑๙๘ เสียง การเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญา มาร์ราเคซ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงงานแล้วตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๖๐ ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงสิ่งพิมพ์คนตาบอด ผู้ที่มีความบกพร่องทางการเห็นหรือคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์ และเป็นภาคีจำนวนไม่น้อยกว่า ๒๐ ประเทศ ทั้งนี้สนธิสัญญามีผลบังคับใช้ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๙ กรณีสิทธิของรัฐภาคีสามารถทำซ้ำ แจกจ่าย หรือจำหน่าย รวมถึงเผยแพร่งานที่มีโฆษณาแล้ว ซึ่งอยู่ในรูปแบบที่ทุกคนรวมถึงคนพิการ สามารถเข้าถึงประโยชน์แก่คนตาบอด คนพิการฯ โดยรัฐภาคีสามารถแลกเปลี่ยนงานดังกล่าวข้ามพรมแดนกันได้ ผ่านทางองค์กรที่ได้รับการรับรองภายใต้เงื่อนไขการนำเข้า ทำซ้ำ หรือดัดแปลง ซึ่งต้องกระทำโดยหน่วยงานที่ได้รับการอนุญาตเท่านั้น

บทสรุปและการวิเคราะห์

สิทธิของรัฐภาคี รัฐภาคีสามารถทำซ้ำ แจกจ่ายหรือจำหน่าย รวมถึงเผยแพร่งานที่มีโฆษณาแล้ว (Published Work) ที่อยู่ในรูปแบบซึ่งทุกคนรวมถึงคนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์แก่คนตาบอด คนพิการทางการเห็น และผู้ที่มีความบกพร่องในการอ่าน โดยรัฐภาคีสามารถแลกเปลี่ยนงานดังกล่าวข้ามแดนกันได้ผ่านองค์กรที่ได้รับการรับรอง

การมีผลบังคับใช้ของสนธิสัญญา สนธิสัญญานี้ให้มีผลบังคับใช้สามเดือนหลังจากที่ประเทศเข้า

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีมติให้ความเห็นชอบสนธิสัญญามาร์ราเคซ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงงานที่มีการโฆษณาแล้ว สำหรับคนตาบอด คนพิการทางการเห็น หรือคนพิการ ทางสื่อสิ่งพิมพ์ด้วยคะแนน ๑๙๘ เสียง การเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญา มาร์ราเคซ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงงานแล้ว

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๖๐ ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึง สิ่งพิมพ์คนตาบอด ผู้ที่มีความบกพร่องทางการเห็นหรือคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์ และเป็นภาคีจำนวนไม่น้อย กว่า ๒๐ ประเทศ ทั้งนี้สนธิสัญญามีผลบังคับใช้ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๙ กรณีสิทธิของรัฐภาคี สามารถทำซ้ำ แจกจ่าย หรือจำหน่าย รวมถึงเผยแพร่ในงานที่มีโฆษณาแล้ว ซึ่งอยู่ในรูปแบบที่ทุกคนรวมถึงคน พิการ สามารถเข้าถึงประโยชน์แก่คนตาบอด คนพิการฯ โดยรัฐภาคีสามารถแลกเปลี่ยนงานดังกล่าวข้าม พรมแดนกันได้ ผ่านทางองค์กรที่ได้รับการรับรองภายใต้เงื่อนไขการนำเข้า ทำซ้ำ หรือดัดแปลง ซึ่งต้องกระทำ โดยหน่วยงานที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

๑. เสริมสร้างบทบาทที่เข้มแข็งขององค์กรหรือข้อตกลงที่เป็นประโยชน์ในเรื่องของการยกเว้นสำหรับ คนตาบอดและคนพิการให้มีประสิทธิภาพ เช่น การออกกฎหมายให้สิทธิพิเศษสำหรับคนตาบอด คนพิการ
๒. กำหนดการบริการให้คนตาบอดได้รับการจัดการที่เท่าเทียมกับคนปกติ
๓. การปฏิบัติตามและการบังคับใช้กฎหมาย เป็นความร่วมมือระหว่างรัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้องให้ สอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของคนตาบอดและพิการ

.....